

KRISTIINA IHAMUOTILA

Elämä ja taide

Sini Linteri

Otava

LUKU 1

TEKSTIILI- TAIDETTA KOTIEN SEINILLÄ

Suomalaisten kotien seiniä ovat 1900-luvun alkupuolelta lähtien koristaneet monenlaiset tekstiilit. Näitä seinävaatteiksi tai -verhoiksi kutsuttuja tekstiilejä tehtiin kodeissa joko itse alusta alkaen tai niin, että malli hankittiin valmiina esimerkiksi Suomen Käsityön Ystävien kautta. Suomalaiskodeissa tuttuja seinävaatteita ovat olleet ryijy, raanu, tākänä ja kuvakudos eli gobeliini.

Käytännölliseen tarkoitukseen kudotut perinteiset ryijyt lämmittivät alkujaan veneitä, rekiä ja aviovuoteita ennen kuin muuttuivat pikkuhiljaa koristeellisemmiksi arvotekstiileiksi. 1920-luvulla suosioon nousivat yksilölliset taideryijyt, ja ryijyn paikka vakiintui seinälle. Ryijy on nukallinen, ja se tehdään perinteisesti villasta joko solmimalla tai kutomalla kangaspuilla. Taideryijyn nukka on usein pitkää tai nukan pituus vaihtelee.

Raanu eroaa ryijystä siinä, että sen pinta on tasainen eli nukaton. Raanussa on tyypillisesti vaakatai pystyraitoja tai ruutukuviointi, ja se on perinteisesti kudottu villasta. Tākänä on villakudonnainen, joka koostuu kahdesta yhteen kudotusta kerroksesta. Kerrokset ovat yleensä erivärisiä eli yhden puolen pohjaväri näkyy toisella puolella kuvioina. Kuviot syntyvät poimimalla.

Kuvakudos voi tarkoittaa mitä tahansa kuvallista kudottua tekstiiliä, mutta usein sillä tarkoitetaan nimenomaan Ranskasta lähtöisin olevaa gobeliinia. Gobeliinit ovat hyvin maalauksellisia ja yksityiskohtaisia taidetekstiilejä, jotka voivat kuvata esimerkiksi historiallisia tapahtumia.

Tekstiilitaidetta on ostettu suomalaiskotien seinille myös suunnittelijoiden ja kutojien tekeminä